

Filosofie nová – problémy

Filosofie byla založena (ustavena) ve starém Řecku několika mysliteli, kterým se tehdy říkalo SOFOI. Byla založena několika různými způsoby, jimž však byl společný jeden rys, totiž pojmovost. Dalo by se proto říci, že byla založena jako pojmové myšlení. Ta původní pojmovost (a už nejstarší filosofové si jí byli vědomi, když se kriticky odvraceli od mýtu, tj. mytického myšlení) byla dost brzo zatížena jednou vadou, že totiž vše, co bylo pojmově uchopeno, bylo uchopeno jako objekt či předmět. To vyžaduje ovšem podrobnější vysvětlení, které teď přeskočíme (jde o vytváření či konstruování myšlenkových či intencionálních objektů). Převážně to ústilo v soustředění na tzv. substance (odtud také substanční myšlení, ale zůstaneme zatím u pojmenování „předmětné“ myšlení). Po jistou dobu se tento způsob myšlení nazýval „metafyzické“ nebo prostě „metafyzika“ (když pak nastal čas kritizování tohoto tradičního myšlení, bylo kritizováno právě jakožto „metafyzika“). Název „metafyzika“ měl ovšem původně význam knihovnický, označoval soubor textů pořízených Aristotelovými žáky, které byly umístěny „za Fysikou“, jiným Aristotelovým spisem. Takže by po mém soudu slovo „metafyzika“ bylo možné zachránit a nadále používat v novém významu, např. právě s ohledem na to, co pro Aristotela náleželo mezi fyzické věci (TA FYSIKA). Jde o to, že termín FYSIS je spjat se slovesem FYEIN resp. FYESTHAI, tedy roditi a roditi se. A tak by se ‚nová‘ filosofie, totiž „metafyzika“, měla soustřeďovat na skutečnosti ‚nefyzické‘, tady na takové, které se nerodí (a také neumírají, nezanikají). Oproti termínu nepředmětné myšlení by to ovšem představovalo značné zúžení, neboť o čem vůbec můžeme prohlásit, že ‚je‘ nezrozené a nezanikající? Je to vůbec ‚jsoucí‘? A co to je ‚jsoucí‘ (a co naopak ‚nejsoucí‘)?

(Praha, 190225-1.)